

esperanto USA

Bi-monthly bulletin published by the Esperanto League for North America ☆ 5/1999
Dumonata bulteno publikigata de Esperanto-Ligo por Norda Ameriko ☆ Oktobro 1999

Interne vi trovos:

Vortojn de la Prezidanto	2
Vortojn de la Kasisto	3
Vortojn pri kongresoj	6
Vortojn el la C.O.	7
Vortojn pri ESF	9
plus	
Novajojn pri <i>Pasporto</i>	5
Recenzojn libroj pri ni	8
Informormojn pri la fondusoj de ELNA	11
kaj	
Fonduso Klara Zamenhof	10
Esperanto in the media	10
Menciinde	10

Nefermita letero al ĉiuj amikoj de Lingvo Internacia

La nekompetenta mondo ofte aŭdas pri «diversaj» lingvoj internaciaj, kiuj batalas inter si; sed ĉiu, kiu konas eĉ iomete la staton de la afero, scias tre bone, ke en la nuna tempo ekzistas nur unu efektive preta, plene elprovita, uzata kaj propagandata Lingvo Internacia, nome Esperanto, ke ĉiuj amikoj de lingvo internacia jam de longe grupiĝis ĉirkaŭ la standardo de Esperanto, ke ĉiuj aliaj tiel nomataj lingvoj internaciaj estas nur ne pretaj kaj ne elprovitaj projektoj. Por ke la legantoj iom komprenu la esencon de la afero Esperanta, ni devas atentigi ilin, ke Esperanto ne sole montriĝis kiel lingvo eksterordinare facila, riĉa, vivipova kaj perfekte taŭga por ĉiuj bezonoj de la vivo, sed ĝi estas ankaŭ nenies proprajo, nek en rilato materiala, nek en rilato morala. En rilato materiala ĝi apartenas al la tuta mondo, en rilato

L.L. Zamenhof; desegnaĵo de Brian Wight (1995)

spiritaj ĝiaj leĝdonantoj estas la plej talentaj Esperantaj aŭtoroj, sub la kontrolo de konstanta akademio («Lingva Komitato»), elektata de la esperantistoj mem. Jam pli ol dudek jarojn la esperantistoj energie kaj pacience laboras por sia afero. Longan tempon la mondo rigardis ilin kiel utopiistojn kaj frenezulojn; sed dank' al la pacienca kaj sinofera laborado de multaj miloj da personoj, la mondo fine ŝanĝis sian opinion. Tio, kio en la daŭro de miljaroj estis

rigardata kiel frenezajo, nun komencis esti rigardata kiel afero serioza kaj eksterordinare grava. Ĉiutage aliĝas al Esperanto multaj novaj personoj en ĉiuj landoj de la mondo. La praktika uzado de Esperanto pli grandigas kaj plidiversigas kun ĉiu tago; la literaturo de Esperanto estas jam grandega kaj kreskas rapidege kun ĉiu tago kaj horo. Kiel grandega estas jam nun la armeo de la esperantistoj kaj kiel grandega estas la praktika taŭgeco kaj morala valoro de Esperanto, tion montras interalie la ĉiujaraj kongresoj esperantistaj, kiuj prezentas jam nun ion eksterordinare imponantan, kvankam en la kongresoj kompreneble povas partopreni nur tre malgranda parto de la esperantistoj kaj el cent apenaŭ unu havas la eblon partopreni. Kaj ni havas plenan rajton esperi, ke post tre malmultaj jaroj nia celo estos fine plene atingita, la lingvo in-

ternacia fariĝos en la tuta mondo fakto plenumita kaj la bela multemiljara revo de la homaro estos efektivigita.

Sed la rapida kreskado de nia afero rabas la dormon al multaj ambiculoj, kiuj nepre volas ludi grandan rolon en la historio de la lingvo internacia; la harmonio, kiu regas inter la esperantistoj, venenas la vivon al la dirtaj sinjoroj. Kaj ili faras ĉion, kion ili povas por malhelpi nin, por senkreditigi nian aferon en la okuloj de la mondo,

daŭras sur paĝo 4

Esperanto League for North America
PO Box 1129, El Cerrito CA 94530,
USA/USONO
tel: 510/653-0998; fax: 510/653-1468;
e-mail: elna@esperanto-usa.org

President/Prezidanto: David T Wolff
Vice President/Vicprezidanto: Charles E Galvin Jr

Secretary/Sekretario: Ellen M Eddy
Treasurer/Kasisto: Anna Bennett
Other Board Members/Aliaj estraranoj:
Mike Donohoo, Grant T Goodall, D Gary Grady, Michele Gregory, Reginald Jaderstrom, Jennifer Korp, Orlando E Raola, Derek Roff, Sylvan J Zaft

Director, Central Office/Direktoro de la Centra Oficejo: Miko Sloper
Vice Director, Central Office/Vicdirektoro de la Centra Oficejo: Ionel Oneț

esperanto USA

Bi-monthly bulletin published by the Esperanto League for North America
Dumonata bulteno publikigata de Esperanto-Ligo por Norda Ameriko
Vol. 35, No. 5
ISSN 1056-0297

Editor/Redaktoro: Ionel Oneț
tel. 510/653-0998; fax: 510/653-1468;
e-mail: ionel@esperanto-usa.org

Materials for *esperanto USA* should be sent to/Materialojn por *esperanto USA* oni sendu al: *esperanto USA*, PO Box 1129, El Cerrito CA 94530, USA/USONO, or by e-mail/aŭ e-poŝte al: elna@esperanto-usa.org.

The opinions expressed in this bulletin are those of the authors, and don't necessarily represent the point of view of ELNA or its newsletter/La opinioj esprimataj en ĉi bulteno apartenas al la aŭtoroj, kaj ne nepre prezentas la vidpunkton de ELNA aŭ ties novaĵletero.

Reprinting materials from this bulletin is permitted, provided that due credit is given, and a copy of the reprinted material is sent to ELNA/Estas permesate reaperigi materialojn el ĉi bulteno, kondiĉe ke oni ĝuste indiku la fonton kaj ke oni sendu ekzempleron de la publikigita materialo al ELNA.

Deadline for the next issue/Limdato por la sekva numero: 26.11.1999.

Saluton ĉiuj,

What a convention! A trip to the Big Arch. Lots of interesting talks and discussions. New Board members (well, I care about that). A new, simplified procedure at the Book Service to serve you faster. And to top it all off, a power failure during the post-Banquet entertainment! Now if we could only find an Official Photographer to take pictures for *Esperanto USA* so you could all see the fun...

Of course, many people worked to make St. Louis a success. Among the helpers were Jim and Nancy Casey, Duncan Charters, Bob Clark, Dan Gibbons, Ron Glossop, Jerry Johnson, Jennifer Korp, Rod Mason, Lee Miller, Stanley Neil Glass, and Jeff Wilson. Sherry Wells loaned her convention expertise, and Bill Maxey taught a course for the beginners. And Peggy Dolter worked tirelessly to bring everything together. Many thanks to you all.

The convention is also ELNA's Congress. Acting as such, it unanimously named two new Honorary Members of ELNA, both famous for their contributions to Esperanto education. Charlotte Kohrs is the founder of Children Around the World. Due to her poor health, Charlotte recently asked ELNA to take over responsibility for that organization, and we accepted the responsibility. R. Kent Jones is our Commissioner for Education, and has worked vigorously with teachers and classes in schools. Kent is now head of the committee that is handling the work of Children Around the World.

Two Board members, Steve Belant and Doroteo Holland, are leaving the Board. Steve will be busy with his new son, and Doroteo will continue her long-standing work with AAIE. Replacing them are Charlie Galvin (your new Vice-President) and Jennifer Korp, who will be working on educational projects.

Charlie has already made a major improvement in our public image. We've been struggling for over a year to improve the response that people get when they call 1-800-ESPERANTO, which used to be a plain answering machine. Charlie has succeeded in getting the new system working, so people can now use a menu to get ELNA's office hours; to hear information about Esperanto (or a sample of spoken Esperanto); to request a regular information package, or a special package for educators or for journalists. It's great!

A busy Board! Several members of the Board have started a new project that we are calling Project NOVA. We will try to contact every new member of ELNA to welcome them to our organization, answer any questions they may have, and in general make sure that ELNA is taking good care of them. If you've just joined ELNA... expect a call.

Renewal time is coming up soon. If you call the new answering system to try it out, please remember that calls to the 800 number cost us, so send in a special donation or consider helping us out with a higher membership category than usual – a Sustaining or Patron membership.

This month, I sent an Ege Bone! to Arnold Lopatin of Florida. Arnold has worked to arrange a display about Esperanto in a Palm Beach library, and he reports that many people saw it and were suitably impressed by the richness of our literature.

Thanks --

David WOLFF, President
dwo1ff@world.std.com
(978) 264-0286 (8-10pm Eastern time weekdays, noon-5pm weekends)

STEWARDSHIP REPORT (MAY 1998 – APRIL 1999)

Statement of Activities

For the Year Ended April 30 1999

Support

Contributions		\$ 104,652
ELNA Annual Dues		20,117
Gross Sales	\$ 74,625	
Cost of Sales (incl. Salary & other alloc.)	89,689	
Net Sales		(15,064)
Investment Income		27,856
Other Income		3,479
 Total support and revenue		 \$ 141,039

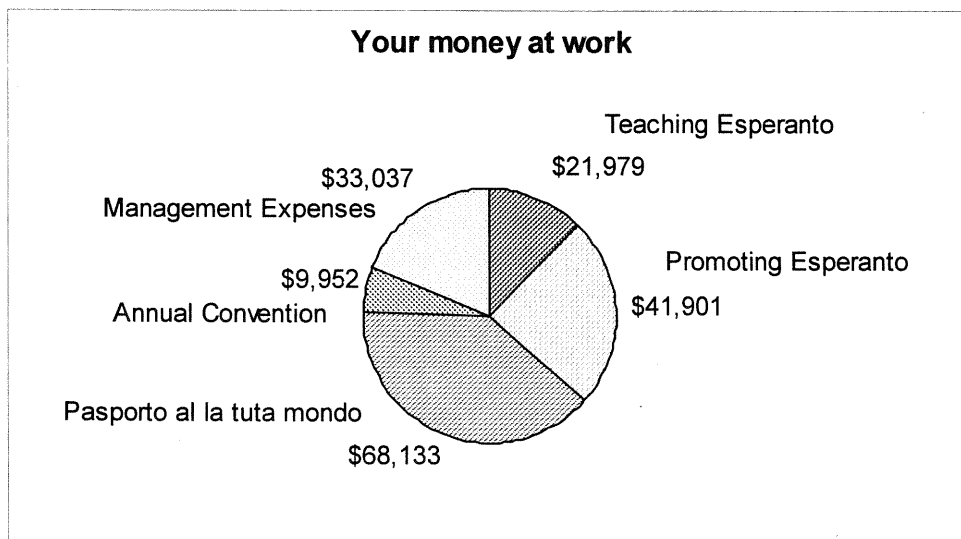
Seventy-four percent of ELNA income during 1998/1999 came from contributions. However, less than ten percent of that was contributed for general expenses, such as salaries and other office expenses.

Program Expenses

Teaching Esperanto	\$ 21,979	13%
Promoting Esperanto	41,901	24%
"Pasporto al la tuta mondo" Video	68,133	39%
Annual Convention	9,952	6%
Management Expenses (unalloc.)	33,037	19%

Eighty-one percent of ELNA expenses was directed to Program Services. Part of those expenses included salaries and other management expenses related to the program expenses.

Total expenses	\$ 175,001
Net Asset Decrease	\$ 33,962

Program expenses, such as most of the efforts to teach and promote Esperanto and to hold the annual convention, are partly paid out of the general funds. Thus, contributions to the general fund also pay for program expenses. However, as noted above, only a small percentage of contributions are actually directed to these kinds of programs. Most contributions are directed to special projects such as the Video Fund, leaving insufficient income to cover annual expenses.

Anna BENNETT, Treasurer

por semi malpacon inter la esperantistoj. Dum kontraŭ nia afero laboris nur nekaŝitaj malamikoj de ĝi, ni donis al ili nenian atenton, ĉar ni havis la konvinkon, ke ĉiu prudenta homo pli aŭ malpli frue baldaŭ mem komprenos la tutan malsaĝecon aŭ malhonestecon de iliaj argumentoj, kies sufiĉan rebaton ĉiu povas trovi en la broŝuro «Esenco kaj estonteco de la ideo de Lingvo Internacia». Sed krom la malamikoj batalas kontraŭ ni homoj, kiuj kovras sin per la masko de amikoj de nia afero, kiuj volas ne batali kontraŭ Esperanto, sed grandanime savi Esperanton de tiu malbona kaj danĝera stato, en kiu Esperanto, laŭ ilia opinio, troviĝas. Kontraŭ tiuj ŝajnaj amikoj ni insiste avertas ĉiujn amikojn de lingvo internacia. Gardu vin kontraŭ tiuj lupoj, kiuj metis sur sin felon de ŝafido!

Kritikantoj de Esperanto ĉiam ekzistis. Ĉar kritiki estas multege pli facile ol fari, tial multaj personoj (precipe la komencantoj, kiuj ankoraŭ ne konas bone la konstruon kaj spiriton de Esperanto) trovas en ĝi diversajn punktojn, kiuj ne plaĉas al ili kaj kiujn ili mem «farus pli bone». Post pli profunda konatiĝo kun la lingvo, tiuj personoj ordinare konvinkiĝas, ke ilia opinio estis tute erra kaj ke tio, kio ŝajnis al ili nebona, estas absolute necesa. Pri tiu cirkonstanco ni insiste atentigas niajn legantojn, ĉar ĝuste per tiuj punktoj, kiuj al la nesufiĉe esplorintaj personoj ŝajnas strangaj aŭ malagrablaj, niaj kontraŭuloj ordinare penas allogi al si la homojn kaj deturni ilin de ni. Sed kompreneble neniu verko en la mondo estas nek povas esti perfekta absolute, kaj krom la diversaj ŝajnaj malbonaĵoj Esperanto enhavas eble ankaŭ kelkajn malbonaĵojn efektivajn, kiujn oni povus eble fari pli bonaj. Sed tiuj malbonaĵoj estas tiel bagatelaj kaj sensignifaj, ke batali pro ili kontraŭ la nuna formo de Esperanto kaj peni ruinigi

ĉion, kio ĝis nun estas akirita, estus afero freneza. Ni ne devas ja forgesi, ke lingvo estas afero de interkonsento, ke ĝi povas plenumi sian rolon nur tiam, kiam ĉiuj uzas ĝin egale; sed se hodiaŭ oni diros, ke tiuj formoj ne plaĉas al ni kaj oni devas anstataŭigi ilin per aliaj, kaj morgaŭ oni postulos denove aliajn reformojn, tiam la tuta afero de lingvo internacia estos ruinigita kaj ĉiuj rezultatoj, kiujn donis la pacienca multjara laborado de multaj miloj da homoj, estos por ĉiam perdita. La kreo de la alfabeto alportis al la homaro grandegan utilon ne tial, ke ĝi estas absolute perfekta, aŭ ke la formon de tiu aŭ alia litero oni ne povus anstataŭigi per formo pli bona, sed tial, ke ĉiuj uzas la alfabeton egale. Por ke la laboroj de la amikoj de Lingvo Internacia atingu sian celon, ni bezonas antaŭ ĉio unuecon, unuecon, unuecon. Tial ĉiuj personoj, kiuj predikas reformojn en Esperanto, semas malpacon inter la esperantistoj, volas nepre efektiviĝi siajn reformojn sen interkonsento kun la tuta esperantistaro, aŭ pensas propagandi sian reformitan Esperanton sub la nomo de ia nova lingvo, kiu devas konkuri kun Esperanto, tiaj ambiciaj kaj obstinaj personoj estas la plej grandaj malamikoj de nia ideo, kaj kontraŭ ili kaj kontraŭ iliaj ruzaj retoj ni insiste avertas ĉiun amikon de lingvo internacia.

Dudek jaroj de publika ĉiuflanka elprovado pruvis tute klare, ke Esperanto bonege taŭgas por ĉiuj bezonoj de la vivo kaj ke ĝi enhavas en si nenion, kio nepre devus esti reformita. Sed se iam montriĝos, ke reformoj en Esperanto estas dezirindaj, tiajn reformojn povos fari ne apartaj privataj personoj, sed nur ia tre aŭtoritata institucio (ekzemple komitato, elektita interkonsente de kelkaj grandaj registaroj), kiu povos prezenti por ni plenan garantion, ke ĝiaj decidoj estos sendispute akceptitaj de ĉiuj kaj morgaŭ ne venos aliaj

personoj, kiuj postulos aliajn reformojn. Aŭ se montriĝos, ke estas necese enkonduki en Esperanton kelkajn plibonigojn pli frue, tion povos fari ne personoj starantaj ekster Esperanto, konantaj tro malbone la praktikajn bezonojn de Esperanto kaj havantaj nenian aŭtoritatecon por la esperantistoj, sed nur personoj speciale elektitaj por tiu ĉi celo de la esperantistoj mem. Ĉiu prudenta homo facile komprenos, ke oni povas agi nur tiel kaj ne alie.

Ĉar de tempo al tempo aperas personoj, kiuj (por altrudi al ni siajn dezirojn) komencas kontraŭ ni bataladon, kiuj posedas monon kaj uzas ĝin, por fari bruon, kiuj per lertaj artifikoj kaj rakontoj pri ia «komuna malkontenteco» semas inter la esperantistoj malpacon kaj timon, kiuj elpaŝas antaŭ la mondon sub laŭtaj fikciaj titoloj – tial ni unu fojon por ĉiam atentigas ĉiujn amikojn de lingvo internacia, ke ili ne lasu sin trompi kaj ke ili memoru, ke ĉiuj, kiuj penas senkreditigi en iliaj okuloj la veran Esperanton, detiri ilin de la elprovita vojo, sur kiu marŝas harmonie nia tuta armeo, kaj allogi ilin al vojoj novaj, sub kia ajn laŭta kaj kvazaŭ aŭtoritata formo tio estus farata – estas nur malamikoj de la ideo de lingvo internacia, kiuj kondukas al detruo de ĉio, kio estas ĝis nun akirita. Neniam forgesu, ke nur severa unueco kondukos nin al nia celo. La Herostratoj en la daŭro de kelka tempo faros grandan bruon kaj baldaŭ malaperos, sed ni iros trankvile nian vojon. Malgraŭ la ruzaj rakontoj de niaj kontraŭuloj, ni, esperantistoj, restos ĉiam fidelaj al nia unu fojon elektita vojo.

En Decembro 1907

D-ro L.L. Zamenhof
aŭtoro de la lingvo Esperanto
Generalo Sébert
Membro de la Franca Instituto
Prezidanto de la Esperantista C.O.
E. Boirac
Rektoro de la Universitato en Dijon
Prezidanto de la Esperantista L.K.

English, now spoken by more than one-fifth of the world, is an essential element of the new global culture. Are electronics spreading that culture so quickly and pervasively that it will kill any new languages that might take the place of English? Perhaps. But the use of new spoken Englishes is on the rise, as David Crystal points out in his 1997 book, *English as a Global Language*. Ghana, Nigeria, and Singapore, for example, are developing versions of English unintelligible to outsiders. Singapore's Singlish combines English with Malay and a Chinese language called Hokkien. "That's really very sayang lah" has no direct translation but conveys great sadness, a feeling of "what a waste or pity." (*National Geographic*, Aug. 1999, p. 5)

ESPERANTO - PASPORTO AL LA TUTA MONDO

... jam finis la trian ĉefan paŝon – de la komenco per la reklamvideo ĝis filmado de la 12a leciono. Nun lecionoj 5-8 kun tekstoj estas jam senditaj al tiuj, kiuj mendis – tio estis la tria paŝo. La dua paŝo estis la sendado de lecionoj 1-4 kun teksto kaj apartaj ekzercoj.

Ekzercoj por lecionoj 5-8 baldaŭ estos pretaj. Paŝo 4 estos la redaktado kaj finpreparo de lecionoj 9-12, plejparte en la Kafejo Zamenhof. Espereble antaŭ la fino de la jaro, ni pretos dissendi lecionojn 9-12. La prezo de la tuta serio estas \$325; por lecionoj 1-4, \$95; por lecionoj 5-8, \$95; por lecionoj 9-12, \$95; kaj por lecionoj 13-15, \$72.50. Do vi povas ŝpari monon se vi aĉetas la tuton. Aliĝu al nia aŭdaca projekto!

Kaj via subteno helpos nin eniri la novan jarcenton kun modernaj instrumentoj. Kompreneble, ni volonte akceptas ian ajn kontribuadon; kaj se vi povas donaci almenaŭ \$500, via nomo aperos en la listo de kontribuantoj; se vi povas kontribui la koston de unu leciono (\$20,000), la tuta leciono estos dediĉita al vi. (Vidu ekzemplon en lecionoj 5-8.)

Kiel klarigas d-ro Duncan Charters en sia enkonduko de la metodo al la studantoj, "The advantage of multi-media approaches to language acquisition is that they can make it possible for students to have the type of immersion experience that has been shown to be most effective for the learner. In *Pasporto* you will be able to hear Esperanto spoken in a natural context, with plenty of visual and situational cues to help you understand the meaning.

"Is it going to be difficult to learn this way? It may seem so at first! Instead of being "spoon-fed" the language word

Miko kiel Georgo, Ionel kiel la kuranto, Joaquin Vega Rosillo kiel juĝisto, Krista Keim kiel Helena kaj Mingchi Chien kiel la ĵokeo, en la reklamvideo.

by word, you will be hearing a lot of natural language material all at once. Scary and frustrating? It doesn't have to be, but that's a natural initial reaction. It will be challenging, but be assured it will become less intimidating as you continue to work with the lessons. It may feel uncomfortable if you are not understanding every word. But isn't that just the feeling you would have if you didn't understand everything someone was saying in your native language? Just keep reminding yourself that as a language learner it's fine to understand only the gist of what you are hearing.

"You will learn a lot more by being stretched to hear and understand the language at normal speed than if all the words were pre-digested and presented in a way that made every one perfectly clear. Each time you listen to a lesson, more of it will make sense. Then it will be fun to realize how much progress you have been making when you go back and listen to earlier lessons after you have worked with later ones."

Stefano Boddington kiel Karlo (la kuranto); Ĵenja Korp kiel Helena; Mingchi Chien kiel la juĝisto; Leonora Torres kiel dancista patrino kaj Miko Sloper, ankoraŭ patro de la Familio Bonvolo, ĉiuj en la Kafejo Zamenhof.

Rolas ankaŭ Vesna Heyman kiel Flora Bundo, Ken Ŝoĝi kiel la raportisto, Steve Wagenseller kiel la detektivo, Amalie Marie Johansen kiel la doktoro, Guy Menahem kiel Ruselo la ŝafisto kaj Natsuko Aoyama kiel la atletino.

Lusi HARMON

Dum la ĉi-jara Universala Kongreso en Berlino mi povis nur duone partopreni ĉar komence mi simple tro laboris kaj poste mia cerbo tro lacis rezulte de la troa laboro! Temas pri mia unua oficiala servo kiel samtempa interpretisto. Dum la Nitobe-simpozio bezonis tradukadon multaj partoprenantoj kiuj ne regas Esperanton. Mi volontulis kaj tial enkaĝiĝis dum du plenaj tagoj aŭskultante prelegojn aŭdiokaske kaj alilingve re-dirante la enhavon al mikrofono. Mi neniam supozis ke tia laboro tiom malfacilas! Nun mi bone komprenas pri kio temas kaj plenkore kompatas profesiajn interpretistojn. Do tiel mi maltrafis ĉiujn eventojn dum du tagoj kaj duono de tria pro metodikaj diskutoj. Kiom doloris mia kapo!

Sekvis la ekskurso-tago dum kiu mi duonkonscie vagadis tra Berlino renkontante esperantistojn preskaŭ ĉie en la urbego: en la placoj, en la muzeoj, en ĉiuj metrotraĵoj. Berlino nekredible plenis je esperantistoj dum la UK-semajno. Vere estas plezuro surstrate renkonti nekonatulojn kun kiuj eblas interparoli internacilingve.

Ĝenerale la plej ĝuinda flanko de ajna kongreso estas personaj kontaktoj, ĉu kun longdaŭraj amikoj, ĉu kun famaj gravuloj, ĉu kun novbakitaj komencantoj. Do mi senhonte konfesas ke mi pasis la plejparton de mia tempo en la koridoroj babilante kun amikoj. Certe mi ĉeestis kelkajn kunsidojn, koncertojn, prelegojn kaj tiel plu, sed duopaj aŭ malgrandagrupaj konversacioj restas en mia memoro pli fortaj ol formalaj aranĝoj grupaj. Tamen mi ĉiam miras pri la grandeco kaj kvalito de nia komunumo dum Universalaj Kongresoj! Mi ofte pensas pri la sorĉita vilaĝo Brigadon kiu malaperas dum cent jaroj kaj reaperas dum unusola tago, post kiu ĝi malaperas denove dum cent jaroj. Simile UKio, la ĉefurbo de Esperantio, malaperas ĉiujare dum kvindek unu semajnoj kaj funkcias tute normale dum unusola semajno; sed eĉ pli strange, UKio ĉiujare reaperas aliloke, fojfoje eĉ alikontinente... Venontjare en Israelo.

Post la UK mi iris kun mia amikino al Veszprém en Hungario por partopreni en la Internacia Junulara Kongreso. Nek ŝi nek mi (r)estas junaj, sed la junuloj ne forpelas tiujn kiuj ŝatas junecajn aferojn kiajn dancadon aŭ akvopistoladon baladon kaj bone toleras bruon (kaj sonan kaj foje psikan.) Estis la unua vere internacia kongreso por mia amikino Lulu, kiu nur pasintsomere ekstudis nian lingvon. Do ĝis nun ŝi ne estas eterna komencanto; ŝi estas vera komencanto. Plaĉis al ŝi ke oni aranĝis lecionojn per kiuj sxi pliboniis sian lingvokomprenon. Tial mi povas senhezite aserti ke IJK taŭgas por ĉiuj partoprenantoj, eĉ komencantoj, ĉar tiuj Esperanto-kursoj estos ĉiamaj programeroj.

Mi iom pli profunde priskribos la eventojn de la IJK ĉar mi supozas ke pli da legantoj konas la etoson de UK dum plejparte mankas en tiuj ĉi paĝoj priskriboj de la IJK. Kaj mi devas konfesi ke la gravaj okazoj dum la junula aranĝo estas pli notindaj kaj rakontindaj.

Unue mi priskribu la lokon: temas pri urbeto ĉirkaŭ dek kvin kilometrojn norde de lago Balaton, la tiel-nomita hungara maro, la plej vizitata feria regiono en la tuta lando. Apud la "maro" mem abundegas turistoj de ĉie en la tuta mondo sed plejparte de Germanio. Tie oni pli facile uzas la germanan lingvon ol la anglan.

Sed en nia kongresurbeto Veszprém abundis esperantistoj! La kvanto da samlingvanoj memevidentiĝis en tiom malgranda loko: kaj buŝe kaj T-ĉemize oni povas facile rekonii esperantistojn. En la antikva kvartalo ĉirkaŭgita per

ŝtona murego aŭdiĝas surstrate muziko de Mozart kaj Bach, ĉar en Veszprém troviĝas muzika konservatorio kaj universitato. Kia rave bela loko! Ni multfoje piediris en la urbocentron por ĝui la ĉarman etoson.

Inter la plej allogaj eventoj dum la kongreso havis nenian rilaton kun Esperanto: temas pri la plena eklipso, kiu perfekte videblis de la kongresejo. Magie malaperis la lumo kaj falis la temperaturo. Nenia antaŭpreparado povas vere prepari onin por propra-okula vidaĵo de tia enĉiela korono. Ni ĉiuj preĝis ke revenu la suno, kaj danke al la gedioj, ĝi ja revenis. Mirinda spektaklo!

La tagon poste ni ĉiuj iris buse al la lago por "akvaj olimpikaj ludoj" kiel bicikla boatado, kanuado, naĝado ktp. Malfeliĉe la vetero ŝanĝiĝis de sunoplana varmo al nuboplana frostoj. Nu, ne laŭvorte frostis, sed tiom malvarmis ke parto de la partoprenantaro aŭ grumblis aŭ decidis ne surmeti naĝkostumon. Posttagmeze okazis aliaj ludoj surteraj, inter aliaj estis futbala matĉo: italoj kontraŭ ĉiuj ne-italoj. Malitalio venkis 6-0, kio embarasis la italojn.

La plej bona kultura afero estis la surpriza reunuiĝo de la grupo Amplifiki. Micke, Kim kaj Bertilo ĉiuj ĉeestis kaj decidis ludi kelkajn kantojn por kontroli ĉu ili jam forgesis ĉiujn kantojn de antaŭ pli ol dek jaroj, aŭ ĉu ili ja povus ludi kaj kanti. Ili ne forgesis. Estis grandega plezuro vidi ke tiom multe da esperantistoj memoras la kantojn de Amplifiki ke ili povas eĉ kunkanti. Kia ĝojo aŭdi homamason kanti "Sola, sola, soooooola" kaj "Tute ne gravas".

Aliflanke plej gravis la reapero de Zamenhof. Li estis forŝtelita de sia parko

Internacia Manpremo

Supplement to *Esperanto USA* 5/1999

A Chinese Esperanto speaker once pointed out that Esperanto is like a linguistic handshake. When two people shake hands they both reach out halfway. When two people speak Esperanto they have both made the effort to learn a relatively easy, neutral language instead of just one of them making the effort to learn the other's difficult national language.

This is why this supplement is called *Internacia Manpremo* which means "an international handshake."

Why They Learned Esperanto

The following two accounts were translated by the editor from Claude Piron's seminal book about the language problem and Esperanto as its solution, *Le défi des langues: du gâchis au bon sens* (L'Harmattan, 1994, Paris). This translation appears by permission of the author.

A 27-year-old American man : I was on a railroad platform in a little Hungarian town under Communist rule. My visa was about to expire so I had to return to Budapest where I was going to take a plane and head back home to the US. I had been travelling alone ever since I arrived in Europe and I was getting tired of it. Being all by myself was starting to wear on me. The train had just come to the station and it was about to leave after a two minute stop when a big fellow, who looked like an American, came running up and asked me in English, "Is this the train to Budapest?" I told him that it was and we got on board together. We were so carried away by our conversation that we did not pay attention to the names of the stations. When they made us get off of the train around nine in the evening, we did not understand why they they were doing that. A glance at the name of the locality and then at a map told us why: we were at the end of the line in a small town not far from the Soviet border. I had misunderstood the directions that had been given to me. We tried to communicate in English in order to find out if there was a train that was leaving for the capital. In that out-of-the-way place it seemed that there was nobody who understood our language.

Exhausted and discouraged, I was searching for a timetable without being able to find one when I saw my travelling companion pull a small paperback book

out of his pack, leaf through it and head for a telephone booth. I went with him and I heard him talking in what I took to be Romanian. When the conversation was over he said, "We're going to have to spend the night here. There are no more trains." I was really feeling low. First of all I felt guilty because I had misled my companion, and secondly I had no money for a hotel room. "Don't worry about it, everything will be taken care of," he said after I told him about my worries and he took me to a café across from the station. After five minutes a Hungarian arrived. He spotted us at once and came over to us and shook our hands as though we were old acquaintances. The conversation took place in the strange language that had been used before on the phone. It was then that I learned that they were speaking Esperanto. I had never heard the word before. The Hungarian went off to make some phone calls. When he returned, my pal translated for me: "It wasn't easy because nobody has a lot of space here, but he found us a room at a widow's home; she normally lives with her son and daughter-in-law, but they're travelling this week." The Hungarian, who had rejoined us at the café, was the local representative of the Universal Esperanto Association. He spoke only Hungarian and Esperanto. I was fascinated by the ease with which this man and my pal communicated with each other, and by the efficacy of their organization: A yearbook that fits easily in a

Contents

Why They Learned Esperanto	1
Haiku in Esperanto	2
Food, Love and Music	4

pocket gives local contacts all over the world, and there is no problem about languages! It made sense for me to learn Esperanto too.

A thirty-year-old Chinese woman: I always felt myself locked up in my little town. I'm a worker in a factory that makes electric appliances. I've read lots of novels by authors like Jules Verne. These novels take place in different parts of the world, and I had a powerful desire to know other countries. I started to study English, but when I saw all that I had to memorize in order to correctly use crazy verbs like "to be", "to have" and "to go", I became very discouraged. After a long day of deadening work, a person doesn't have much energy left to study. However, at the same time that I decided to give up English, someone put up a notice in our factory telling about an Esperanto course. I took the course. After several months, I started to correspond by letter and by cassette with people in five different countries. The postage was extremely expensive but my correspondents were very nice: they had the idea of paying it for me using international reply coupons. Hearing their voices, their music, their stories was simply terrific! It was like having the whole world in my grasp. When the Univer-

sal Congress of Esperanto took place in Beijing, in 1986, I wasn't able to go, but a group of Esperantists who were travelling in China after the Congress stopped off in our town. I had the chance to meet people who, at that time, would not have been able to come into our country: South Koreans, Israelis. . . I will never lose what I have learned through Esperanto. Maybe, someday, I will be able to travel.

Haiku in Esperanto

A year ago Steve Brewer stood in front of a small audience of about fifty haiku devotees at one of the quarterly national meetings of the Haiku Society of America and read aloud his haiku in Esperanto.

Haiku is a Japanese verse form which poets have used all over the world. They were originally about nature and, especially, the seasons, but poems in this form have been written about other themes as well. They typically consist of three lines, of five, seven and five syllables. As Steve says, "Haiku are always short and aim at describing a momentary experience in a few words."

A few years ago Steve and his brother Philip, a former editor of *Esperanto USA*, became interested in haiku and started writing these short poems and e-mailing them to each other. Steve's interest deepened and he began to study Japanese poetry, especially haiku. When a meeting of the Haiku Society of America took place in Northhampton Massachusetts, not far from his home in Amherst, he decided to take part.

From this point on, let's let Steve tell it in his own words.

...I was already aware that the haiku community was international and multilingual. I decided to go and participate. The atmosphere was friendly and the first speakers explained how haiku can be arranged in a series and why people continue to write haiku. At the end of the morning speeches there was a public reading and everyone who wanted to stood up and, one after the other, read haiku. When it was my turn I stood up and announced that I always wrote my haiku in Esperanto and afterwards translated them into En-

Internacia Manpremo

Supplement to EsperantoUSA 5/1999

Editor:

Sylvan Zaft
PO Box 371
Farmington MI 48332

Contributions should be sent to "Sylvan Zaft" at the above address or, if possible, by e-mail to:

sylvanz@aol.com.

For this supplement we are especially interested in accounts of how you have used Esperanto. Have you formed strong international friendships? Have you had interesting experiences travelling abroad using Esperanto? Have you had fascinating correspondences with people in other countries?

Please send your accounts of these and other interesting experiences using Esperanto to the editor.

glish and that I would read the original first and the translation afterwards. Then I read the following haiku:

ombrello kuŝas
refoje forgesita
seka, ĉehejme

(an umbrella lies
once more forgotten
dry at home)

What a response! People raved about the beauty of the language and during the rest of the day, one person after another came up to me and asked me about Esperanto. “What is Esperanto?” “How did you learn Esperanto?” “Do other people speak it?” “Why do you write in Esperanto?” You certainly know how to answer most of these questions already, but I will give you the answer for the last one. Before that day I thought very little about the question, but now I have a clearer idea. There are at least three reasons why I write in Esperanto.

First, as many poets have already learned, Esperanto is very suitable for poetry. One of the beauties of poetry comes from the tension between a fixed form and a freely-chosen theme and style. Someone once said that all of the rules of Esperanto are permissive: they free up our ability to express ourselves. I tend to use the rules about syllables along with the opposition between the strict form of the haiku and the permissive grammar of Esperanto. This, in my opinion, makes the poetic effect more beautiful.

Secondly, according to my esthetic sense, Esperanto is more suitable for poetic thought. For me English brings along with it all of the cares and the problems of everyday life. I live—and I write a great deal—in an English language environment. When I make up my poetry in a different language I give myself the ability to mentally separate my poetry from the rest of my life, and this serves as a kind of escape from my daily obligations. When I spend five or ten minutes writing a haiku during the day, this gives me a moment when I can fully leave one world and enter another more tranquil world.

Third, writing haiku is an opportunity for me to practice writing Esperanto. I spend a little time, writing about a broad theme. I very rarely have enough time to write an entire article or even a letter in Esperanto, but I can write a haiku. When I began to learn Esperanto, I did not have a family or a profession. Now I am a father and a professor, and I have plenty to do. When I write haiku I am doing

something in Esperanto, even if it something that is small. But “small” does not mean “trivial”, and the few dozen minutes that I dedicate to Esperanto when I write haiku helps me to continually learn and improve my understanding of the language.

I have to confess that I am not a big recruiter for Esperanto or “The Movement”. I learned and I use Esperanto because I enjoy it. Zamenhof’s dream that someday Esperanto will be a universal language is very beautiful, but I do not lose sleep because I am yearning for “The Final Victory”. I have two young sons and a professional position and so I already have reasons why I lose sleep. I also rarely try to slip Esperanto into a conversation or into a setting where people are not dealing with languages or related topics. I professionally often lecture about science education and educational technology. I rarely mention Esperanto in those settings because I would prefer that people remember me because of my professional contributions and not simply because I speak Esperanto. This does not mean at all that I am in some way ashamed of speaking Esperanto. I simply do not wish to deliver mixed messages.

This time, however, there was a perfect audience for a message about Esperanto. It was made up of educated people who were already interested in a form of literature that is shared by different cultures. However, I did not offer them an advertisement about Esperanto. They simply heard some Esperanto and met someone who really uses it. I think that this was much more valuable than an advertisement. My goal was not to convince anyone to use Esperanto. I simply let them see that Esperanto exists and that somebody finds it to be very valuable.

After the conference, an editor of an anthology of haiku sent me an e-mail asking if we might translate haiku from the anthology *Red Moon* into Esperanto. This anthology publishes haiku in many languages. This year there will be a special edition in which haiku from different languages will be translated into each of the languages that are represented and Esperanto.

I would encourage others to find an area where you really want to use Esperanto and use it there. In that way, by its use, you can show the world that you find Esperanto to be a useful solution for the language problem in that particular area. In that way people will see that Esperanto is a beautiful and useful solution for the language problem in general and that the value of Esperanto is obvious.

Note: Steve Brewer’s article originally appeared in the January, 1999 issue of *La Semanto*. With his permission the editor has translated part of the original article from Esperanto into English.

Food, Love and Music

North of the Rio Grande in America, except for French-speaking Quebec and bilingual New Brunswick, one language predominates, the English language. Even in areas where immigrant families speak other languages such as Spanish, Russian or Chinese, in a few generations the switch is made to English.

Because of this Americans and English-speaking Canadians can travel hundreds or even thousands of miles and see signs in English, enjoy radio and television programs in English, order easily in restaurants in English and shop in English.

In Europe the situation is quite different. Travel a few hundred miles and you may find yourself travelling through several linguistic milieus.

In Europe today Esperanto has a special role to play.

Young people who speak different native languages but who learn Esperanto take part in a special kind of international socializing, a kind of socializing where they converse easily with people of their same age in the common language that they have learned so that they can converse naturally with each other.

These young people enjoy many different kinds of socializing. The Parisian newspaper *Le Monde* ("The World") told how young Esperantists got together to enjoy different kinds of foods. For instance an international Esperanto chocolate get-together brought French, Belgians and Netherlanders together.

One of the young men *Le Monde* described, David, who wore an earring and who wore his hair in a ponytail came across the language, learned it in three months, then spent Christmas of 1997 in Germany with a group of young Esperantists. The following summer he took part in an international get-together in Croatia where he not only learned about the local culture but became interested in a young woman.

So many international marriages have come out of Esperanto that one Esperanto wit spoke of "edzperanto". "Edzo" means "husband" and a "peranto" is a go-between. It is as though Esperanto is a go-between who brings young men and women together who subsequently marry.

Britta Loose of Germany, who spent one of her high-school years in the United States, started attending Esperanto get-togethers when she was a small child. Her father is a very active Esperantist and the whole family would go to international Esperanto events. As a teen-ager she went to young peoples' Esperanto congresses in Germany and Italy. She has gone to week-long Esperanto camp-outs.

As you can imagine when young people of different

countries get together, there can be a lot of fun. Esperanto singing groups perform not only at the World Congresses but also at these large camp-outs.

Perhaps the best known of these Esperanto singing groups is Kajto. Most of the time Kajto performs as "Kat yn 't Seil". The members are Netherlanders who sing a lot of songs in the Frisian language, a language spoken in the Dutch province of Friesland and in the Frisian islands. The group got together as Kat yn 't Seil about twenty years ago. Once when they were going to perform in Hungary they wondered how they would get across the language barrier. They had heard about Esperanto and learned enough to introduce themselves and their materials to their audience. This worked out so well so that in subsequent years they not only mastered Esperanto and gave concerts in Esperanto as Kajto but also put out compact discs in Esperanto. These include *Flugdrako*, *Procesio Multkolora* and *Tohuvabohuo*. They have also put out compact discs as Kat yn 't Seil in Frisian. In these they sing a lot of songs of the sea, because the Frisian people live by the sea and are a sea-going people. One of their albums is called *Hand Over Hand*. (This is not an English title or a translation but a Frisian title. Frisian is very closely related to English.)

Last year Kat yn 't Seil did a concert tour of several states and provinces in North America. They followed this with an appearance as Kajto at the North American Esperanto Congress, an event attended by both US and Canadian Esperantists.

Here they gave a concert that gave North American Esperantists a taste of the kind of entertainment that young Esperantists and not-so-young Esperantists enjoy in Europe. One of those who enjoyed the concert described it this way:

The concert took place in a beautiful auditorium in the Botanical Gardens about a mile away from where the Congress took place. Both Esperantists and non-Esperantists attended. Kajto sang songs of the sea, songs of the railroads, songs of dolls and marionettes. They played different instruments throughout the concert including different kinds of wooden flutes, an accordion, a guitar, a cittern, a violin and various percussion instruments. They involved the audience in the singing, setting out a little metal easel from which they hung large cloth rectangles which had refrains and lyrics lettered on them. At the end there was dancing in the aisles and some of the Esperantists stood arm in arm and sang along with the group.

The pleasures that knowing Esperanto can lead to may include food, love and music.

en Budapeŝto antaŭ kelkaj jaroj; finfine ĉi-jare okaze de la hungaria IJK oni rekreis la skulptaĵon koncernan kaj ceremonie prezentis ĝin al la publiko. Ĉirkaŭ kvarcent homoj ĉeestis la ceremonion; kompreneble poste preskaŭ ĉiuj fotiĝis kun la Majstro. [vidu foton maldekstre]

Mi montris la instrumaterialojn *Pasporto al la tuta mondo* kaj eĉ prelegis kiel Georgo Bonvolo pri la temo "Postmoderna filozofio". Ĉiuj ĉeestantoj ĝuis la enhavon kaj profesiecon de la videoleciono, sed kelkaj plendis pri la prezo. Sed jen la reala mondo: oni alte pagas por alta kvalito! Kelkaj alilandanoj celas kunigi sian monon por grupa aĉeto de la serio. Malfeliĉe malmulte da aŭskultantoj ĉeestis mian prelegon, ĉar la programo tro plenplenis je aliaj amuziĝaĵoj. Kaj kiel kutime la diskoteko forrabis multan energion de la kongresanoj kiuj dancis kaj flirtis ĝis tagiĝo.

Mia unusola plendo pri la tuta aranĝo estis ke tro abundis pastaĵoj en la manĝejo: post du semajnoj en Italio antaŭ du jaroj, mi decidis ke mi jam manĝis sufiĉe da pastaĵoj por mia tuta vivo, sed nudedoj tre (tro) popularas en Hungario, aŭ almenaŭ en la manĝejo de la mezlernejo en Veszprém. Nu, venontjare en Hongkongo mi supozas ke mi povos feliĉe ĉiutage manĝi rizon. Danke al la gedioj!

Miko SLOPER (Berkeley CA)

FROM THE CENTRAL OFFICE

Before I get into my all-too-common mode of complaining about computer problems, I'd like to start with a few words of praise for the St. Louis team which arranged an excellent convention this summer, despite sweltering heat and the occasional power failure, which everybody endured with good humor. The local organizers provided plenty of entertainment and application of Esperanto, which kept us all deeply involved with the spirit of St. Louis: the gateway to the world.

I'll postpone kvetching just a bit more to reveal the good news that David Jordan's excellent book *Being Colloquial in Esperanto: A Reference Guide* will very soon be back in print! We at the Central Office have been working closely with Professor Jordan, polishing the text, which is at the printer's shop as this newsletter goes to print. We will soon be sending out a special offer announcement relative to this reprinting: keep a look-out in your mailbox next month.

Perhaps you would rather hear about some of our ongoing outreach projects before I launch into my one-note samba about how computer problems have spoiled my life. You have already heard

of our mass mailing to 4600 teachers of language arts; soon we will recontact all 242 teachers who are in our database of informpetintoj; and there are further plans for a large-scale mailing to libraries announcing the reprinting of Jordan's book and several other ELNA-published books combined in a special offer. In addition to these, there is a full-page ad (done by a professional artist) which has appeared in *Trips* magazine, an ongoing series in the *Mensa Bulletin*, and several other small ads placed here and there. I would like to request your help in this

matter: if you know of a newspaper or magazine which has cheap (or free!) advertising and seems a likely place for readers who would be interested in learning Esperanto, please send me the necessary contact information, and I'll

do the rest. If it is free, it doesn't matter what kind of readers there are.

Shall I get into the story about how a SWAT team was nearly needed to restrain me from smashing our rebellious computer? Or shall I tell the sad story of how I had to cancel plans to attend the Tut-Azia Kongreso in Vietnam because the crashed computer had created such a backlog of unfinished work that I could not in good conscience postpone it for another week after being away at conventions for three weeks already? [This explains the delay which some of you experienced recently after ordering books, memberships, and so forth. We apologize for the tardy responses.] You know what? I don't really feel like bothering you with the details of our computer problems. Suffice to say that I hope that my replacement has better bookkeeping skills and a rich vein of good fortune relative to stable, well-behaved computers.

Miko SLOPER

Leteroj

Joe GAMBLE (Portland OR) skribis: «Dear Ionel Oneĵ, Mi bedaŭris ke vi daŭre uzas la kontraŭEsperantan misinforman vorton "artefarita lingvo" en artikoloj pri Esperanto. Lastfoje tiu fuŝo aperis dufoje en "Esperanto in the Media", *Esperanto USA*, Feb. 1999, p.11)»

Mi dankas al s-ro Gamble pro lia atento al la [mis]juzo de diversaj terminoj kaj petas lin atentigi la aŭtorojn de la artikoloj el kiuj estis prenitaj la aluditaj citaĵoj. Krome, mi volas atentigi lin pri la redaktora noto en *Esperanto USA* 5/1998, p.11

Louise Marin plene pravas en sia ĝustigo de la faktoj pri Andreo Cseh, kiu efektive pasigis la plejparton de la Unua Mondmilito studante teologion, certe ne sidante en koncentrejo (aŭgusta numero p. 6). La termino "koncentrejo" tamen ja ekzistis jam tiam. Kvankam ĝi fifamiĝis en nazia Germanio, ĝi estis inventita, laŭ mia scio, por priskribi la detenojn por nemilitantoj, kiujn kreis Lordo Kitchener dum la Sudafrika Milito de 1899-1902. Do, ne estis la germanoj sed la britoj, kiuj unue uzis la terminon. Humphrey TONKIN (West Hartford CT)

Recenze

Esperanto post la jaro 2000 (DISKUTKAJEROJ 1). Aleksander KORĴENKOV. Rotterdam: Universala Esperanto-Asocio 1998. 20 p. 210x150. broŝuro. Kodo: ESP037. Prezo: \$3.20

En 1900 Zamenhof skribis ke nur arta lingvo povos elektiĝi kiel internacia lingvo.

En *Esperanto post la jaro 2000* Aleksander Korĵenkov skribas ke nuntempe la angla elektiĝas kiel internacia lingvo. Ĝi estas "la reale funkcianta internacia helplingvo en diplomatio, komunikado, scienco, komerco, sporto, junulara kulturo k.s. La modernaj teknologioj, precipe komputado, disvastiĝas tramonde ĉefe per la angla."

Laŭ Zamenhof Esperanto estos uzata por "rekta internacia uzado" per "elementaj 'ŝlosiloj'". Nuntempe la angla estas tiel uzata per "anglaj-alilingvaj frazlibretoj tra la tuta mondo".

Kvankam oni povas ellerni Esperanton multe pli facile ol la anglan, milionoj preferas lerni la anglan pro tio, ke ĝi estas vaste pli utila ol "nia kara lingvo". Oni ne studas lingvon pro facileco sed pro utileco.

Kiel povos roli Esperanto post la jaro 2000 en mondo kie la angla estas la reala internacia lingvo kaj helplingvo?

Korĵenkov sugestas ke Esperanto havas niĉon kiel la lingvo de la Esperanta komunumo. Li emfazas ke oni ne konfuzu la Esperantan komunumon kun la Esperanta movado.

La komunumo estas "la tuto de la homoj, kiuj interkomunikiĝas Esperante". La movado estas "konscia agado por esperantigo de la internaciaj lingvorilatoj". Multaj homoj estas komunumanoj kiuj apenaŭ interesiĝas pri la "esperantigo de la internaciaj lingvorilatoj".

Ni notu la realajn kialojn por la ellernado de Esperanto. Malmultaj vere ellernas la lingvon por esperantigi internaciajn lingvorilatojn. Plejparte oni ellernas la lingvon pro kialoj kiaj: "larĝigi la scihorizonton, akiri konatojn kaj kontaktojn alilande, variigi sian tempopasigon aŭ ĝenerala intereso pri lingvoj."

Kiam movadanoj strebas kontraŭ la angla kiel la internacia lingvo ili nur ridindigas Esperanton ĉe la plejparto de la homoj. Ĉi tie logiko ne helpas. Tio, kio konvinkas milionojn estas faktoj.

Por plifortigi la komunumon oni pli bone emfazas la realajn valorojn de Esperanto. Ili inkluzivas: "Esperanto helpas lerni aliajn lingvojn", "Esperanto estas alternativa transnacia modelo de la internacia kunvivado". Per Esperanto oni povas facile komunikiĝi interrete kun alilingvanoj. Oni povas aktiviĝi kiel "ĵurnalisto, eldonanto, organizanto, literaturisto, ĉiĉerono" k.t.p. en internacia komunumo.

Korĵenkov sugestas ke se oni deziras kreskigi la komunumon, oni informu homojn pri la realaj valoroj de la lingvo kaj ne donkiĥote emfazas niajn grandajn batalojn kontraŭ la angla por la rolo de "la dua lingvo por ĉiuj". Fakte Esperanto estas la unua lingvo por la membroj de la komunumo. Se la komunumo estos sana, Esperanto ĝuos tiun rolon en la venonta jarcento. Se ni montros la realan valoron de Esperanto, ni povos allogi sufiĉajn homojn por bonteni nian komunumon.

En sia eseo Korĵenkov sugestas ke la reala kialo por la *Manifesto de Prago* estas entuziasmiĝi la movadanojn pli ol konvinki nemovadanojn pri la valoro de Esperanto kiel internacia helplingvo. Li sugestas ke la plejparto de la komunumanoj ne interesiĝas politike pri Esperanto kaj, pro tio, ke la politikaj partioj kiuj subtenas Esperanton ne ĝuas subtenadon de multaj komunumanoj. Li priskribas iujn el tiaj partioj.

UEA eldonis *Esperanto post la jaro 2000* kiel *Diskutkajero 1*. La temoj kiujn Korĵenkov tuŝas kaj liaj ideoj pri tiuj temoj estas pensinstigaj. Tiuj kiuj malsamopiniis kun li trovos tiun eseon utila pro tio ke en ĝi klare esprimiĝas la ideoj kontraŭ kiuj ili devas skribi. Oni devas gratuli UEAn pro tio ke ĝi eldonis eseon, kiu forte kaj klare kritikis ĝian strategion kaj iujn el ĝiaj celoj.

Sylvan ZAFT (Farmington MI)

Kio ni estas kaj kion ni celas (KOMENTOJ PRI LA MANIFESTO DE LA MOVADO POR LA INTERNACIA LINGVO ESPERANTO). Osmo BULLER kaj Renato CORSETTI, red. Rotterdam: UEA, 1999. 24p. 300x210. broŝuro. ISBN 92 9017 061 1. Kodo: KIO002. Prezo: \$7.40

Jen plaĉa esearo kiu "pli funde prilumas la Manifestan septezon." Ĝi prezentas post ĉiu punkto de la Manifesto de Prago iaspecan (meznombre 800-vortan) klarigon de ĝi verkitan fakule sed ne fakece. Ĉio sufiĉe facile legiĝas; tiuj kiuj kapablas legi tipan gazetartikolon pri movada temo tute ne havos problemon. La grafika aspekto multon kontribuas al la allogo.

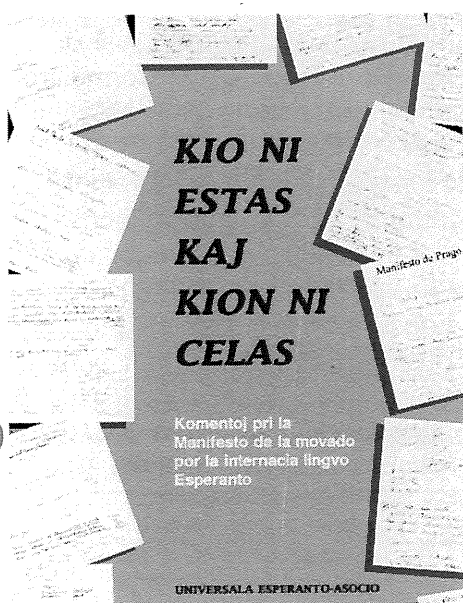
La tri komentarioj pri la avantaĝoj de Esperanto por individuoj (transnacia edukado, plurlingveco, kaj homa emancipiĝo) ĉefe reesploras konatan teritorion, tamen eĉ ĝoje beltrafe ĉe Spomenka Ŝtimec. Tiu de Duncan Charters pleje impresas. Malgraŭ tio ke li dediĉas sin profesie al instruado de la hispana, li kuraĝe atentigas pri kelkaj negativaj rezultoj eĉ de bona instruado de naciaj lingvoj, kiujn Esperanto povas superi.

Kuraĝas ankaŭ Katalin Smidéliusz, verkante pri pedagogia efikeco, kiu aŭdace nomas pekantojn tiujn "kiuj scias kaj tamen silentas pri rimedo kiu helpas atingi iun bonan celon."

Plej defiaj kaj pripensindaj estas la tri artikoloj trakte al politikaj temoj (demokrateco, lingvaj rajtoj, kaj lingva diverseco). Preskaŭ konsterna estas tiu de Uwe Joachim Moritz, priparolanta lingvajn rajtojn. Asertas li ke "tiam povos regi lingva...demokratio...nur kiam ĉiuj lingvokomunumoj estos jure kaj fakte 'plenkreskaj'", kiu por li signifas "profunde modernigi[ntaj] siajn lingvojn". Laŭ Moritz, lingvoj kiuj postrestas la ĉefajn neniam povos profiti la rajtojn garantiitajn, do necesas morale kaj ekonomie subteni ilin, krei lernolibrojn, fakvortarojn ktp, ĝis ĉiuj lingvoj estas egale kapablaj. Ĉu vere prudenta "solvo"?

La plej densa artikolo estas tiu de Mark Fettes (cetere la aŭtoro de la Manifesto mem) pri lingva diverseco. Tre

zorge ellaborita, ĝi efektive traktas kelkajn flanktemojn survoje al alvoko al “ekologia rigardo en la kultura sfero” kiel la sola alternativo al “amasa ‘lingvocado’”. Kredeble, tamen, eĉ pli grava aserto staras ĉe la flankvojo, nome ke “Esperanto...kapablas ŝanĝi sintenojn, potencrilatojn, eĉ nian koncepton de la fenomeno ‘lingvo’. Kaj ĝuste tiaj subjektivaj faktoroj subtenas la socian ordon...” Li kredas ke ĝuste en tiu minaco al la nuna ordo kuŝas la ĉefa kaŭzo de la tre limigita disvastiĝo de Esperanto. Jen vere diskutinda temo!

Resume, tiu ĉi kolekto ja valoras la tempon (kaj malmultan monon) de ĉiu movadano. La eseoj estas riĉaj, pensigaj, foje elegantaj, kaj oni povas esperi kune kun la redaktoroj “ke ili instigos pluajn diskutojn en grupoj kaj gazetoj.” UEA klare ne volas ke ni pasive akceptu la “prilumojn” kiel la definitivan interpretadon de la dokumento. Librofine troviĝas listo de 36 verkoj “por plua legado”; la plejmulto rilatas al la pli malfacilaj “politikaj” temoj.

Tre serioza manko estas ke nenie troviĝas eĉ spureto de opinio el ekster Eŭropo kaj Nordameriko, aŭ aludo al aliaj mondpartoj. Ni esperu ke aziaj kaj afrikaj aktivuloj kuraĝos publikigi ankaŭ siajn reagojn kaj ke UEA bonvolos disvastigi ilin.

Bill MAXEY (Powhatan, VA)

Research Foundation Raises Profile

In 1968, three former Harvard students of widely differing backgrounds joined forces to establish North America’s first interlinguistic research foundation. Since then, the Esperantic Studies Foundation has worked quietly to promote interest in and knowledge about ways of improving communication across international language barriers, including Esperanto and its place in the world language system. ESF’s target audience is not the speakers of Esperanto themselves, but academics, policymakers, journalists, and other professionals who help form popular and scholarly opinion on issues of language and communication.

The founding trio – Jim Lieberman, Jonathan Pool and Humphrey Tonkin – have been joined on the Board of Directors by David Jordan; since 1995 I have worked closely with them as a research associate. Readers of *Esperanto USA* will recognize ESF’s occasional newsletter, *Esperantic Studies*, which they receive through an arrangement between ELNA and ESF. The Foundation has supported Esperanto summer schools at San Francisco State and the University of Hartford, sponsored and disseminated bibliographies and reports, contributed to a number of scholarly conferences, and helped arrange visits by James Fallows (now editor of *U.S. News and World Report*) and Albert Valdman, a prominent U.S. linguist, to the 1986 World Esperanto Congress in Beijing.

Recently, a number of developments have combined to raise ESF’s profile inside and outside the Esperanto community. At the wish of Cathy Schulze, the Foundation has undertaken to provide ongoing support for the Summer Esperanto Workshops at San Francisco State University, aided by a generous bequest from Cathy for that purpose. A joint working group between ESF and ELNA, whose members are currently Ellen Eddy, David Jordan, Derek Roff

and I, met for the first time on July 17 to discuss a range of issues related to the SFSU Workshops, as well as to consider other ways in which ESF, given its mission, might contribute to the learning and teaching of Esperanto in North America. We expect that some exciting development projects will emerge from this process.

One consequence of this new arrangement is that ELNA will no longer need to raise money for the SFSU Scholarship Fund, and will therefore be able to direct donations to more needy areas. ELNA will, however, continue to administer scholarship funds under the direction of Ellen Eddy. Again according to Cathy’s wishes, Ellen has assumed responsibility for most of the administrative aspects of the Workshops, which have now been given their own name: NASK – Nordamerika Somera Kursaro.

Although a large part of Cathy’s bequest was expressly dedicated to supporting the NASK, she left the remainder of her estate to be used for furthering ESF’s broader goals. The Foundation has since established an Advisory Board of prominent scholars to strengthen its links with current trends in research and university education; most recently, it launched an Interlingual Research Grant program that offers support of up to \$10,000 for basic research on interlingual communication problems and their solutions. Information on these initiatives, as well as past issues of *Esperantic Studies* and other reports commissioned by ESF, is available on the Foundation’s website, <http://esperantic.org/>, or from the Secretary, Esperantic Studies Foundation, 3900 Northampton St NW, Washington DC 20015.

Mark FETTES (Ottawa ON)

Novaj Estraranoj: Vic-prezidanto – Charles E Galvin Jr, PO Box 2638, San Francisco CA 94126; ☎ 415/821-9783; ✉ cxarli@best.com.
Estrarano – Jennifer Korp, 15424 Country Ridge Dr, Chesterfield MO 63017; ☎ 314/532-4315; ✉ 314/532-4743; ✉ jennifer@principia.edu.

FREE TEN LESSON ESPERANTO COURSE – NEW ADDRESS

If you hand out the First Lessons of this course, would you look and see if you have the new address on it? If the address is Cathy Schulze's in Hillsborough, that will cause a problem. That address is no longer valid, the mail will be forwarded for only a year, and after that the mail will be returned to the sender. If you have First Lessons with the old address and would still like to use them, contact me and I will be glad to send you a sheet of labels to put over the old address. Thank you. Ellen M Eddy, 11736 Scott Creek Dr SW, Olympia WA 98512; ✉ eddyellen@aol.com.

Ĉu vi aŭ iu en via loka klubo kreis elstaran afiŝon por informadi pri Esperanto? Kial ne disponigi ĝin al aliaj esperantistoj? Sendu bonajn fotokopiojn al Jim Henry, kiu post ioma tempo organizos ĉiujn ricevitajn afiŝojn en kajero havebla al kiu ajn. Prefere sendu ilin senfalde, en paggranda koverto, al: Jim HENRY, 757 Jodeco Cir, Lilburn GA 30047.

Fonduso Klara Zamenhof

La Fonduso Klara Zamenhof estas nova provo plifortigi la Esperanto-Movadon en Usono (nia prezidanto jam anoncis ĝin laŭ la provizora nomo Roff IRA). Ĝi celas plirapidigi la transiron de novaj esperantistoj al aktivaj membroj de ELNA. Klara Zamenhof pagis la eldonkoston de la *Unua Libro*, kiu lanĉis Esperanton en 1887. Por lanĉi la naciskalan agadon de novaj esperantistoj, la fonduso pagos la kotizon de la unua jaro de ELNA-membreco por elektitaj novaj, entuziasmaj esperantistoj. Ni esperas ke ni retenos kaj pliigos tiun entuziasmon, kaj ke multaj el tiuj, kiuj ricevos stipendion, restos daŭre aktivaj membroj de ELNA. La formularo por peti stipendion de la Fonduso Klara Zamenhof estos havebla de la Centra Oficejo. Prezidantoj de lokaj kluboj ricevos ekzemplon. Ĉiuj membroj de ELNA rajtas proponi kandidatojn. Kompreneble, ĉiuj ankaŭ rajtas kontribui al la Fonduso pere de la CO. Ĉiuj donacoj al la Fonduso estas depreneblaj impostcele. Por pliaj informoj, kontaktu la komisiiton de la Fonduso, Derek Roff, 1208 Española St NE, Albuquerque NM 87110, ☎ 505/255-1083.
Derek ROFF

MENCIINDE

La ĉi-jaran OSIEK-premion gajnis XIE Yuming pro sia traduko de la *Ruĝdoma sonĝo*.

La duan semajnfino de oktobro okazos la jam tradicia **Okemo 1999**. Por pliaj informoj kaj por aliĝoj iru al: www3.sympatico.ca/esperanto/okemo.

Gratulojn al Peter Browne (Edinburg TX), kies poemoj *Gloria* kaj *Desperado* aperis en *Mesquite Review* (Jun/Jul 1999, p. 16).

Gratulojn al Victor Arnold (New York), kiu ĉi-jare fariĝis la prezidanto de LSG (Ligo de Samseksamaj Geesperantistoj).

Adiaŭon al Marion Bigelow (Reedley CA), forpasinta en julio ĉi-jara.

ESPERANTO IN THE MEDIA

West County Journal (Jul 21, 1999) dedicated three columns to Esperanto and the Esperanto classes taught by Ronald Glossop in preparation of this year's ELNA Convention held in Saint Louis MO.

For those internationalists out there prepared to learn an artificial language to do their networking, one of the best-kept secrets of modern travel is how you can explore remote corners of the world, lodging with idealistic hosts in almost any town (local Esperanto-speakers). Since the language was designed by a Pole and had no major capitalist baggage to carry, Eastern Europe remains one of the strongholds of Esperantism. Professionals proudly list it among their languages and most public libraries out here have a shelf or two of books in the best-known language with no homeland. Check out <http://www.hungary.net/esperanto>. (*Where Budapest*, Aug 1999, p. 20)

"Nobody cares that I'm an Esperantist" confesses poet Miller Williams in *Arkansas Democrat Gazette* (Aug 29, 1999). We do care, Miller, and we'd like to hear from you.

"Remember lingua franca? Remember Esperanto? Today, it's English." This is Ellen Goodman's conclusion in "English Is First" (*San Francisco Chronicle*, Sep 12, 1999)

HELP ELNA ACCOMPLISH ITS GOALS DONATE TO ITS FUNDS

CAPITAL ENDOWMENT FUND: This fund was started with large donations by John Massey and the estate of Ella Gibson. The principal is not available for use without a direct vote by the Board and is managed by the permanent endowment committee. Presently most of the interest has been allocated to operational expenses of ELNA. In 1991, the Board voted to split the fund into its 2 components, The Gibson Fund and the Massey Fund.

CATHERINE L. & WILLIAM H. SCHULZE EDUCATION FUND: This fund was started in 1994 as a three year money raising project to raise \$100,000 in capital. The fund which was initiated to honor Bill and Cathy Schulze for their lifelong dedication to Esperanto education, is also to provide money for ELNA education projects. It is administered by the Capital Fund Committee, in the same manner as the Capital Endowment Fund; only the interest is to be used.

CHILDREN AROUND THE WORLD: This fund was created in 1999 when Charlotte Kohrs requested that ELNA accept the balance of money from the organization that she had founded. Only the interest from this fund will be used to continue educational projects for principally elementary level children.

ELLEN LEWIS FUND: The Ellen Lewis Fund was established to honor long time Esperantist, Ellen Lewis. In 1989, the Board, with the consent of the Lewis family, decided that

the interest from this fund should be used for scholarships to help worthy students attend the SFSU Summer Esperanto Courses.

KLARA ZAMENHOF FUND: Fund created by the Board in 1999 to pay first-time membership dues for deserving candidates; see also page 10.

GENERAL FUND: Donations to the General Fund are used by the Central Office for daily expenses.

GLENNY FUND: The Glenny Fund was established to place copies of the Richardson Book into libraries. No guidelines have been established for the use of the fund, therefore the fund will continue to grow until such guidelines are established.

HESTER RENFRO WOOD FUND: The Hester Renfro Wood Fund was created by Margaret Zarchy to honor her mother. The interest from this fund is used for scholarships to help worthy students attend the SFSU Summer Esperanto Courses.

HISTORY FUND: The History Fund was initiated by Gigi Harabagiu to eventually produce a book on the U.S. Esperanto movement.

LIFE MEMBERSHIP FUND: ELNA should not, and does not, spend a life membership fee in the year collected. Rather such fees are held in reserve in this fund, to pay for providing services over the remaining life-

times of the contributing members. Annually, the treasurer tests the aggregate adequacy of the fund, taking into account life member ages and life expectancies.

PUBLISHING FUND: ELNA loaned the fund money for the reprinting of the Richardson book. The loan was repaid from the book's profits by 1993. 50% of the profit from the sale of the books ELNA publishes continue to build this fund, which will be used to finance future publishing projects.

SFSU: The SFSU Fund is used to pay for scholarships to SFSU Summer Esperanto Courses for people from all over the world. The fund is made up of several sections. The main section is simply known as the SFSU Fund. There are also the Ellen Lewis and the Hester Renfro Wood Memorial Scholarships. (see above)

EDUCATIONAL VIDEO-TAPE FUND: This fund was started to produce the Steve Allen video tape. It still exists to fund future video projects. It is now being used to fund the 15 lesson video course *Esperanto - pasporto al la tuta mondo*.

THOMPSON FUND: The Thompson Fund was established when Eugene Thompson donated an amount to provide for travel opportunities for young Esperantists. Since the beginning of this fund, the Esperanto Travel Service has donated a percentage of its profits each year. Lucy Harmon is the administrator. Other donations are welcomed.

ESPERANTO LEAGUE FOR NORTH AMERICA

PO Box 1129 ♦ El Cerrito CA 94530

In Memory of/In Honor of Gift Form

I am enclosing a special gift in the amount of: _____

Please write clearly

In Memory of: _____

In Honor of: _____

Send acknowledgment of gift to:

Name: _____

Address: _____

City/State/Zip: _____

Indicate on acknowledgment that gift is being made by:

Name: _____

Address: _____

City/State/Zip: _____

Thank you for your donation!

ESPERANTAJ VOJAĜOJ

1999 – Berlin, Germanio – 84a UK de Esperanto

Ĉeestis iom malpli ol 3000 kongresanoj el 62 landoj. El Usono aliĝis 45 kaj partoprenis 40. Kiel kutime okazis tre interesaj prelegoj, muzik-distraĵoj kaj ekskursoj. Rimarkinda estis la fakto ke la Loka Kongresa Komitato nomis du el la kunvenĉambroj por niaj karaj forpasintoj, Julius Manson kaj Catherine Schulze. Laŭ mia memoro, neniam antaŭe LKK en iu lando nomis du ĉambrojn por personoj el alia lando. Fakte, ni estis tre honorigitaj! (La foto dekstre venis el la komputilo de Arnold Victor.)

ISRAELO

THE PROMISED LAND – THE ULTIMATE FULFILLMENT

La 85a UK okazos en ISRAELO, 25 julio – 1 aŭgusto 2000. Israelo multe reklamadas por havigi al si turistojn. Sed la vero estas, ke tiu malgranda lando estas tre plena je historio, religio, vidindaj lokoj – mi emas diri, ke ĝi povus esti la plej interesa lando en la mondo. Kaj nia kongreso mem ne estos unu el la tro grandspecaj. Multaj personoj ankoraŭ timas iri Israelon, sed ne mi. Mi jam vizitis Israelon du fojojn; unu antaŭ multaj jaroj kaj lastatempe en la komenco de ĉi tiu jaro. Mi povas forte rekomendi ĝin! La sola problemo estos, ke la vetero estos varmega; tamen, ĝi estas “dezerta” vetero, do seka varmeco. Kaj klimatiziloj abundas ĉie.

Krom Tel Aviv mem, mi planas oferti ankaŭ ekstrajn tagojn en Jerusalemo kaj Haifa (ĉefurbo de bahaismo); kaj ekskurson al Jordanio por viziti Amman kaj Petra, eble post tio al Egiptio. Ni informos vin frue, kaj se vi havas preferon, ne pre anoncu al mi por ke mi konsideru tion.

Esperanto-vojaĝservo, 6104 La Salle Av, Oakland CA 94611
☎ [510] 339-2001; 📠 [510] 531-0152; ✉ lusiharmon@aol.com

Esperanto League for North America
PO Box 1129
El Cerrito CA 94530

Non-Profit Org
US POSTAGE
PAID
Leesburg, FL
34748